

השלמות לשיחות דלעיל

בס"ג, הערות 25-24, במנהג להביא ילדים/ות לביהכנ"ס:

ויש לקשר זה עם הענין ד"הקהל" — "טף למה באו, ליתן שכר למביאייהם"¹ (משא"כ עלי' לרגל, שהחיוב הוא "יראה כל זכורך"²), אשר הטירחא ד"מביאייהם" (והשכר על זה) היא בנוגע לילדים וילדות בשה, כפשוט.

בס"ה, ע"ד השמחה דשמח"ת:

וכמנהג ישראל שהשמחה דשמח"ת גדולה יותר מהשמחה דסוכות ושמע"צ, עד כדי כך שרוקדים גם ברה"ר (ובאופן "אז די גאס אליין טאנצט מיט"), אפילו בעיר שאין רובה ישראל, ועאכו"כ בשכונה ועיר שרובה ישראל.

בס"ו, בענין "חן":

ובפשטות — ש"חן" הוא למעלה יותר מהענין ד"לפום צערא אגרא"³, ולמעלה גם מהענין ד"יגעתי ומצאתי"⁴, למעלה מכל מדידה והגבלה, כלשון הכתוב⁵ "וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם", ויתירה מזה — לא רק "את אשר אחון", אלא לכאו"א ממש.

בס"ז, אודות הענינים הבלתי-רצויים שבתורה:

ועאכו"כ כשמדובר אודות ענינים שיהיו לאחרי ריבוי זמן — הרי בודאי שאין צורך לגרום צער ליהודי שידע שלאחרי משך זמן, יארע כך וכך. ואף שישנו התירוץ "בשעת חדוותא חדוותא" אע"פ שיודעים שאח"כ יהי' ענין הפכי⁶ — ה"ז תירוץ שנאמר לגוי, משא"כ בנוגע ליהודי, יש צורך לבטל הענין הבלתי-רצוי מכל וכל.

שם, הערה 76, במעלת המרכבה דישעי':

ומכיון שראיית המרכבה דעולם הבריאה היתה בזמן הבית, כשהארון על מקומו (קודם שנגנו במטמוניות ע"י יאשיהו) — כדמוכח מפרטי הענינים דמרכבת ישעי' שהם בדוגמת הכרובים שע"ג הארון כו' — הרי גם המרכבה דעולם הבריאה עצמה היא באופן נעלה יותר.

ולהעיר, שגם הגילוי דמרכבת ישעי' (גילוי נעלה ביותר) שייך לכאו"א מישראל — ששומעים זה בהפטרה דפ' יתרו (הפרשה דמ"ת) בכל שנה ושנה, כולל גם בשנה שעברה, שנת תש"מ ותש"מ ו"הקהל".

(1) חגיגה ג, סע"א. פרש"י פרשתנו לא, יב.

(2) משפטים כג, יז.

(3) אבות פ"ה מכ"א.

(4) מגילה ו, רע"ב.

(5) תשא לג, יט.

(6) פרש"י בראשית ו, ו.

בס"י, לימוד ההלכות ע"י הנשים (נוסף על הלימוד דהאנשים):

ואדרבה — ע"י לימודן של הנשים יתוסף גם אצל האנשים, ע"ד שמצינו בכללות הענין דמ"ת שהנשים קדמו להאנשים.⁷

* * *

יג. מאמר ד"ה שובה ישראל עד ה' אלקיך.

* * *

יד. בהמשך להמדובר אודות היאָרצייט — נמצא עמנו כאן יהודי שזכה לעזור ולסייע לבעלת היאָרצייט בעניני אכילה ושתי' כפשוטם, ועשה זאת בסבר פנים יפות כו', וכל זה — למרות הקושי שהי' בדבר במדינה ההיא ובימים ההם. (כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:;) מצד כיבוד אם ה"ז חיוב שהי' מוטל עלי, ולכן עד היום הזה אינני יכול לפרוע ("אויסצאָלן") עבור זה, ובאמת אינני רוצה לפרוע, מכיון שזוהי חובה נעימה כו'.

ובודאי ישלם לו הקב"ה שכרו בטוב הנראה והנגלה, להתברך בכל המצטרך לו ולזוגתו ובני ביתו, רוב נחת מבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, לאורך ימים ושנים טובות, ויזכה לרקוד לקבלת פני משיח צדקנו.

ומובן, שבזה נכללת גם ברכה והצלחה להוסיף בעבודת ה', אשר עי"ז ניתוסף עוד יותר בהמשכת ברכתיו של הקב"ה.

טו. והנה, א' הענינים המסייעים לעבודת ה' הוא — "מורא בשר ודם", כמאמר ריב"ז לתלמידיו "יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם"⁸.

וההסברה בזה — בפשטות — ש"מורא בשר ודם" הו"ע טבעי אצל כאו"א מישראל, מצד מדת הבושה שבטבע נפשו [שהרי מדת הבושה היא מהסימנים דבנ"י, "ביישנים רחמנים גומלי חסדים"⁹, ר"ת גבר¹⁰], ולכן, יש לנצל זה בשביל עבודת ה' — במכ"ש וק"ו מהענין ד"בכל דרכיך דעהו"¹¹, ועאכו"כ מדה שמצד טבע נפשו — "שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם".

ומכאן באים לקשר ושייכות עם שיעור היומי ברמב"ם — התחלת הלכות גניבה, כדלקמן.

טז. בריש הלכות גניבה, כותב הרמב"ם: "כל הגונב ממון משהו פרוטה ולמעלה עובר על לא-תעשה, שנאמר¹² לא תגנוב, ואין לוקין על לאו זה, שהרי ניתן לתשלומין, שהגנב חייבתו תורה לשלם".

(7) ראה יתרו יט, ג ובמכילתא ופרש"י.

הי"ז.

(8) ברכות כח, ב. הובא בתניא פמ"א (נז),

(10) לקוטי לוי"צ אגרות ע' שלא.

(11) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

(12) יתרו כ, יג.

(9) יבמות עט, א. רמב"ם הל' איסו"ב פ"ט

והנה, דין זה מצינו גם בריש הלכות גזילה — "כל הגזול את חבירו שוה פרוטה עובר בלא-תעשה, שנאמר¹³ לא תגזול, אין לוקין על לאו זה, שהרי הכתוב נתקו לעשה, שאם גזל חייב להחזיר, שנאמר¹⁴ והשיב את הגזילה אשר גזל".

וצריך להבין:

דרכו של הרמב"ם בכגון-דא — שני דברים שדינם שוה — לכלול שניהם יחד, ולא לחזור ולכפול אותו דין בשני הדברים. ועפ"ז, הי' צריך לכתוב "כל הגונב או גוזל שוה פרוטה כו'", גניבה וגזילה ביחד, ולא לכפול דין זה בגנב בפ"ע ובגזלן בפ"ע?

יש לומר הביאור בזה — ב"לתקן הדעות"¹⁵:

החילוק שבין גנב לגזלן הוא — ב"מורא בשר ודם", שהרי "גנב זה הלוקח ממון אדם בסתר ואין הבעלים יודעים"¹⁶, היינו, שמסתיר את עצמו שלא יראהו אדם, משא"כ "גזלן", ש"לוקח ממון האדם בחזקה"¹⁷, "בגלוי ובפרהסיא בחזק יד"¹⁶, מפני שאין לו "מורא בשר ודם".

ומכיון שגנב וגזלן הם ב' סוגים שונים לגמרי — "גנב", שאין לו "מורא שמים", אבל יש לו עכ"פ מדת האנושיות ד"מורא בשר ודם", ו"גזלן" שאין לו אפילו מדת האנושיות ד"מורא בשר ודם" — לכן, אי אפשר לכלול דיני שניהם בהלכה אחת, ומה גם שהתשובה שלהם היא באופן שונה לגמרי (אע"פ שעבודת התשובה בכללותה היא באופן של דילוג כו').

יז. בהערות אאמ"ר¹⁸ מביא מאמר הזהר¹⁹ "זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעי בהו כו'", ומבאר, "אתרעי הוא רצון, בחי' הכתר".

יש לקשר זה עם ענין התשובה (השייך לפ' וילך, כנ"ל ס"ד) — כי עבודת התשובה קשורה ומגעת בבחי' הרצון כו'.

וענין זה מודגש בעשי"ת דוקא — כי אע"פ שבכל השנה כולה צ"ל העבודה באופן ד"תשובה ומעשים טובים"²⁰, מכל-מקום עיקר ההדגשה היא על ה"מעשים טובים" (ואילו התשובה אינה אלא כדי לפעול שהמעשים יהיו טובים, טובים ומאירים²¹), ולא (כל כך) על בחי' הרצון, משא"כ בעשי"ת — עיקר ההדגשה היא על עבודת התשובה מצד בחי' הרצון כו', אלא שנמשכת גם בעבודה בפועל, בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח.

יח. כאן המקום להזכיר גם אודות מסיבות והתוועדויות של שמחה בקשר

18) לקוטי לוי"צ פרשתנו ע' תס.

19) פרשתנו רפג, א.

20) אבות פ"ד מ"ז.

21) ראה לקו"ת מטות פכ, א. שמע"צ פה, א.

שה"ש יז, ג. וראה גם תו"א מג"א בתחלתו.

13) קדושים יט, יג.

14) ויקרא ה, כג.

15) ראה רמב"ם הל' תמורה בסופן.

16) הל' גניבה פ"א ה"ג.

17) הל' גזילה פ"א ה"ג.

לעניני תומ"צ, כולל ובמיוחד — בנין בתים, בית שמגדלין בו תורה ומגדלין בו תפלה²², וכן גמ"ח, החל מהנחת אבן הפינה וכו'.

וכרגיל, יעלו למעלה אלו שהכינו קנקני משקה, ויכריזו על פרטי המאורע, כולל גם — הכרזה שמהם יראו וכן יעשו רבים, ויזמינו את כל המסובים להשתתף, בגופם ובממונם כו'.

ויה"ר — והוא העיקר — שההתעסקות בבנינים אלו תמהר ותזרו עוד יותר את הבנין הכי עיקרי, בנין ביהמ"ק השלישי, אשר עם היותו "בנוי ומשוכלל, יגלה ויבוא מן השמים"²³, הרי ביחד עם זה, ירד ויתלבש בביהמ"ק גשמי בארץ הלזו הגשמית, היינו, שיהיו בו ב' המעלות דמלמעלה למטה ומלמטה למעלה גם יחד. ע"ד המבואר בענין "והתהלכתי בתוכם"²⁴, ב' הליכות, מלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע²⁵, ועד"ז "קוממיות"²⁶, ב' קומות, מאתיים אמה²⁷ — ע"ד מ"ש²⁸ "מאתיים לנוטרים את פרי"ו (נוסף על "האלף לך שלמה"), כמדובר לעיל בארוכה²⁹.

והעיקר — שכל זה יהי' בפועל ממש, ובתכלית הזריזות, כל הזריז ה"ז משובח, ובפשטות — "לא עיכבן המקום כהרף עין"³⁰, תיכף ומיד ממש. [לאחרי חלוקת המשקה — התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "והריקותי לכם ברכה".

אח"כ צוה להש"ץ שי' לנגן "יהי רצון כו' שיבנה בית המקדש במהרה בימינו".

דובר אודות ההוספה בשמחה ו"הקהל" ובנינים — נכלל בשיחות דלעיל. אח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה].

(27) ב"ב עה, א. וש"נ.
 (28) שה"ש ח, יב. וראה אוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תשסא ואילך.
 (29) שיחת יום ב' דר"ה. ועוד.
 (30) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(22) מגילה כז, רע"א.
 (23) פרש"י ותוס' — סוכה מא, סע"א. ועוד.
 (24) בחוקותי כו, יב.
 (25) לקו"ת ראה כו, א. ד"ה והתהלכתי תשי"א.
 (26) בחוקותי שם, יג.